

Jesenska setev mora biti končana do 25. oktobra 1950

Jesenska setev mora biti najvažnejša kampanja, ki jo v tem času vodimo na našem podeželju. Doslej smo v jesenski setvi zelo zaostali, zato moramo podvzeti takoj vse potrebne ukrepe, da bo setev (razen v Primorskem) končana vsaj do 25. oktobra. Posebej je treba posvečati mnogo pozornosti čiščenju in razkuževanju semena. Izvede naj se povsod globoko oranje, kjer to dovoljujejo prirodni pogoji. Mobilizirati je treba vse obstoječe stroje in vprežno živino glede na doletne obstoječe uredbe o obvezni obdelavi vseh ornih površin. Povsod je treba takoj organizirati košnje, kjer ta še ni izvršena. Tudi košnje se smatrajo kot kampanjo, ki mora biti v celoti izvršena najkasneje do konca meseca, kjer to narekujejo vremenske prilike. Organizirati je treba takoj množično gradnjo, izdelavo oziroma pripravo silosnih prostorov. Te je možno povsod napraviti, izkoriščajoč pri tem ob-

stoječi material oziroma prostore. To kampanjo je treba izvršiti vzporedno s košnjo in pripravo silosne krme. Za siliranje je uporabna vsaka krma, ki jo imamo v jeseni na razpolago. Silose je dolžno glede na uredbe, odredbe zvezne vlade in uredbe o obvezni vzreji živine pripraviti vsako kmečko gospodarstvo in zadruga v obsegu, ki odgovarja planu vzreje živine. Povsod je treba živino pasti, kjer in koder je to možno. Pri navedenih kampanjah setve, košnje, ureditve silosov ter paše naj pomagajo vse množične organizacije. KLO so dolžni skupno s kmečkimi združenji in množičnimi organizacijami široko objasnjevati nujnost izvršitve navedenih kampanj. Za izvedbo vseh gornjih nalog so neposredno odgovorni krajevni ljudski odbori.

Tekmovanje v šoštanjem okraju v širokem razmahu

Delovni kolektivi v šoštanjem okraju živahno sodelujejo v pripravah na veliko tekmovalno v čast 10-letnice Osvobodilne fronte. Mnogi kolektivi so že prvi dan šestmesečnega tekmovanja pokazali veliko zavest in voljo, da nadejo zaostajati za drugimi okraji. V nedeljo 1. oktobra je v velemestnem rudniku delala na čast 10-letnice OF prva izmena rudarjev. Delavci v Tovarni usnja Šoštanj, so sporazumno z delavskim svetom sklenili dopolniti letni plan do 14. decembra. Iz njihovih vrst so odšli štirje delavci na gradnjo stanovanjskih in industrijskih objektov v Ljubljano. Delavci elektrarne v Velenju so pomagali pri dograditvi zadržnega doma. Zgradili so tudi vodovod poleg elektrarne. V invalidskem podjetju bodo v prostem času izdelali umetniške simbole, katere bo okrajni odbor OF razdelil med najboljše tekmovalne enote. V Nazarijih so delavci Lesno industrijskega podjetja sklenili, da bodo letni plan izpolnili do 15. decembra. Obenem so napovedali tekmovalno vsem podjetjem LIP v Sloveniji, kdo bo prej izpolnil plan za oktober. Delavci tega podjetja so dali pobudo Okrajnemu odboru OF, naj bi se v tednu zbiranja starega lesa pobral ves raztresen les v okraju. Izvršilni odbor Fronte na okraju je sklenil izvesti volitve ljudskih inšpek-

torjev do 15. oktobra. Nekateri člani Izvršnega odbora so obljubo vzeli resno, morali pa bodo napeti vse sile prav vsi, če hočejo da bo sklep tudi izveden. **TEKMOVANJE NA KULTURNO-PROSVETNEM POLJU** Sindikalna podružnica tovarne za proizvodnjo kemičnih izdelkov v Celju napoveduje tekmovalno v čast 10-letnice ustanovitve OF Slovenije sledečim tovarnam: Cinkarni, Tovarni sadnih sokov MLO Tkalnici Sp. Hudinja, LIP Sp. Hudinja, Tovarni tehtnic, DES Celje ter Celjski opekarni. Tekmovanje se nanaša na kulturno-prosvetno delo, in sicer: 1. Kateri kolektiv bo pridobil procentualno največ podpornih članov za SKUD »Ivan Ključar«. 2. Kateri kolektiv bo dal več članstva za moški, ženski in mešani pevski zbor SKUD »Ivan Ključar«. 3. Kateri kolektiv bo priredil več dramskih nastopov v okviru SKUD »Ivan Ključar«. 4. Kateri kolektiv bo vključil več članov v plesno folklorno skupino SKUD »Ivan Ključar«. 5. Kateri kolektiv bo prej vpeljal bralne večere v svojem območju. Pozivamo omenjene sindikalne podružnice, da sprejmejo to tekmovalno ter dočeti člana tekmovalne komisije, ki ga javijo sindikalni podružnici Kemične tovarne.

Velik napredek ekonomije Tovarne emajlirane posode

V srednji Rožne doline pri Celju leži ekonomija Tovarne emajlirane posode. Mnogo truda in naporov je bilo treba vložiti, da so dvignili ekonomijo iz zaostalosti in uredili na zapuščenem zemlji napredno gospodarstvo. Tri leta težke borbe z zemljo, ki je bila dolga leta samo izkoriščena, je bilo potrebno da so končno beželi uspeh. Leta 1947 v pozni jeseni je prevzela tovarna to zemljo in stavbo, boljše rečeno ruševine starega gradu. Mnogo je bilo ugibanj in sklepov, kako začeti z delom, da bi kolektiv imel od posestva čimprej koristi. Zemlja je bila popolnoma zapuščenca, negojena in preko polj se je bohotil plevel. Ko so zasadili v njo plug, je bila brazda podobna dolgi črti surove glinje za opeko. Močvirja so uničevala še tiste pridelke kolikor jih je zrastle na izmučenem zemlji. Traktorji, ki so leta 1948 prvič orali brazde na tej bivši graščinski zemlji, so občitali. Okoliški kmetje so majali z glavami, se smejali ter besedili: »Tu ne bo nikoli močnega obdelovalni s stroji,« »tu ne bo nikoli tistega socialističnega kmetijstva.« Res, v začetku ni bilo uspehov. Vodstvo ekonomije je poklicalo na pomoč kmetijske strokovnjake. Analiza njihovega pregleda se je glasila: mokra in kisla zemlja, polna podtalne vode, v zemlji niti malo humusa. Treba je bilo pričeti znova. Začeli so najprej z globokim oranjem in izčiščevanjem plevela. S tem ukrepom se je stanje nekoliko izboljšalo, toda to je bil samo dober začetek. Najlepši predel ekonomije, ki meri 28 ha orne zemlje so morali popolnoma preobraziti. Morali so pričeti z drenažo. V l. 1949 so drenirali 28 ha zemlje. Zopet je bilo spogledovanja med kmeti »kam rajejo ti ljudje« »spraševali, drenažne cevi pa so zapovrstjo romale v zemljo. Vsa polja so preurejevali po točno določenem načrtu, ki so ga napravili strokovnjaki. Tu drenaža, tam večji dodatek hlevskega gnojla, drugod zopet kemična gnojila. Illovec je morala popustiti, na veliko začudenje okoliških kmetov. Pridelki na preriti in urejeni zemlji so se začeli vidno izboljševati. Zeljni uspeh je bil dosežen, ljudje so slavili zmago nad narodo. Prvo leto je bil pridelek sicer daleč izpod povprečnega donosa na zemlji okoliških kmetov. Leta 1948 je bil donos krompirja na ha 35 q, 1949 75 q, a letos je bil izredno dober donos nad 100 q na ha. Pšenica je rodila leta 1948 13 q, leta 1949 14 q, a letos kljub suši 18 q na ha. Jčmen je rodil leta 1948 13 q, leta 1949 16 q, a letos 18,5 q na ha. Prav tako je bilo s travniki. Kako pa je bilo z živino? Iz vseh vetrov nabrana živina, previsoko postavljen plan in obupni hlevi so za-

htevali svoje. Pregled živinozdravnika je pokazal grozno sliko, od 14 glav živine je bilo 12 tuberkuloznih. Tudi tukaj je bilo potrebno začeti iznova. Za-

Jedilnica v domu oddiha

čeli so z isto voljo in požrtvovalnostjo kot na polju. Iz zastarelih in nepraktičnih hlevov so napravili zračne, svetle in prostorne hleve, hrano, nego in čistočo v hlevih so poboljšali. Uspeh ni izostal, mlečnost krav se je kaj kmalu

Cepljenje BCG je izraz politične zavednosti in kulturne stopnje naših ljudi

Ze od 14. septembra se vrši v okraju Celje-okolica zaščitno cepjenje proti tuberkulozi, ali kakor pravimo besežiranje. S cepljenjem smo prvenstveno začeli v hribovskih krajih, tako da smo jih zajeli večinoma že v septembru in prve dni oktobra. Ze pred cepljenjem so bili povsod po sedežih zdrav. okolišev organizirani sestanki zastopnikov KLO in množičnih organizacij zaradi priprave terena za cepljenje. Vsi sestanki so bili večinoma dobro obiskani in so udeleženci pokazali že takrat mnogo dobre volje in pripravljenosti pomagati pri tej važni zdravstveni akciji. Na sestankih, ki so bili organizirani po Savinjski dolini pa smo opazili pri udeležencih neki čudni opornizem, ki je nekaterim Savinčanom menda postal že udomačena lastnost pri vsem, kar jim ne prinaša materialnega dobička. Z besežiranjem smo začeli na Planini, Kozjanskem, dalje Lokl pri Zmumu in terenu okoli Silvnice. Vse te kraje smo zajeli v prvem turnusu. Udeležba je bila vkljub revščini v teh krajih in vkljub temu, da je bilo ob priključitvi cepjenja izredno slabo vreme zelo dobra, saj smo izvršili 96% plana. Ista slika je bila pri drugem turnusu, kjer smo zajeli Vitanje in okolico Frankoovo, Crešnjice in pa nekatere kraje pri Baškem, t. j. St. Lenart in St. Rupert, v bližini Celja pa Store in Teharje. Tudi v St. Ilju, St. Andražu in St. Janžu je bil odziv prav dober. Po nekaterih krajih smo planirane številke še presegle. Tudi tu nas je mo-

CELJSKI

LETO III.
14. 10. 1950
Štev. 41
CELJE

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE OKRAJEV CELJE-MESTO, CELJE-OKOLICA IN ŠOŠTANJ

Velika udeležba Celjanov na protestnem zborovanju in Koroškem večeru ob 30-letnici koroškega plebiscita

NA PROTESTNEM ZBOROVANJU V TOREK ZVEČER V MESTNEM GLEDALIŠČU JE GOVORIL MINISTER LRS STANE BIZJAK. GLEDALIŠKA DVORANA JE BILA NABITO POLNA. PO GOVORU MINISTRA JE ORGANIZACIJSKI SEKRETAR MK KPS TOV. GOJMIK MELIK PREDLAGAL RESOLUCIJO KOROŠKIM BRATOM, KATERO DOBESEDNO OBJAVLJAMO.

Celje, dne 10. X. 1950

KOROŠKIM SLOVENCEM OB 30-LETNICI PLEBISCITA

Prebivalci mesta Celja, zbrani na protestnem zborovanju, Vas, koroški delavci, kmetje in izobraženci, pozdravljamo ob 30-letnici krivičnega plebiscita. Zbrali smo se, da še enkrat premislimo zgodovinske krivice, ki jih je velikomemski šovinizem zagrešil nad nami vsemi in še posebej nad našo Koroško, zibelko slovenstva, v kateri se je pred 1000 leti zapisala naša beseda in kjer se je pred 100 leti v Celovcu oblikovalo kulturno središče Slovencev. S poposom se spominjamo Prežihovega Voranca, ki je z vsemi svojimi deli izpričeval neuničljivo resnico o naši sveti pravici do knežjega kamna na Gospe sveti, kakor tudi vseh borev narodnoosvobodilne borbe, ki so s krvjo potrdili krivičnost plebiscita, njega težke posledice in s tem poudarili trdnost v borbi za nacionalno in socialno svobodo. Zato z najglobljim prepričanjem in s pravo ogorčenostjo protestiramo proti najnovejšim izpadom velikomemškega šovinizma proti Vam in Vaši borbi za svobodno Koroško. Dobro razumemo, od kod izvira in na čem temelji politični, gospodarski in kulturni pritisk na naše narodno ozemlje: na nebrzdanem pohlepu po naši zemlji, ki ga v tem trenutku nosijo nacistični elementi. Jezik, ki ga ti govore, ni jezik miru, enakopravnosti in sodelovanja med narodi. To je jezik sovraštva, krivice in vojne, katere posledice čuti ves svet še danes. Obsojamo šovinistične izpade, ki se po tridesetih letih še postrujejo, in to v času, ko se vsi jugoslovanski narodi nesebično bore na temelju demokratičnih načel za mir v svetu. Zaradi tega tem bolj občutimo krivičnost tega početja in Vam zagotavljamo, da ne bomo nikdar prenehali z borbo za osvoboditev naše koroške zemlje, za katero so dali v času zadnje težke štiriletne borbe življenja naši borci. Demokratične stranke s Komunistično partijo Avstrije nosijo odgovornost za nadaljnje postopanje na Koroškem, ki bo odraz pravičnega razumevanja borbe malih narodov za enakopravnost, samoodločbo ne le na Koroškem, temveč to je stremljenje vsega proletariata v svetu. Naj živi slovenska Koroška in njeno ljudstvo! Naj živi borba koroških Slovencev!

Koroški večer

V ponedeljek zvečer se je vršil v Domu ljudske prosvete Koroški večer, ki ga je organiziral SKUD »France Prešeren«. Domače in prisrčno je Celjanom spregovoril na večeru koroški rojak prof. Mésner Janko. Mešani, ženski in moški zbor »Prešerna« pa so zapeli več koroških narodnih pesmi. Člani Mestnega gledališča tov. Vrečkova, Mirnik in Božič so nastopili z recitacijami. Ta večer je uspel v vseh pogledih, bil je vzorno organiziran in kvaliteten. Pri zborih, ki se pripravljajo za gostovanja v bratski republiki Hrvaški, smo opazili velik napredek, posebno pri ženskem zboru. Ne moremo pa se sprijazniti z dejstvom, da ta najboljši zbor v celjskem okrožju, in eden vodilnih v republiškem merilu, še do danes nima enotnih oblek. To bi zaslužil po svojem marljivem delu, kakor po doseženih uspehih. Ostro pa obsojamo netovarištvu vodstva SKUD »Tine Rožanc« iz Ljubljane, ki kljub zagotovitvi predsednika, niso poslali oblek za folklorno skupino SKUD »Ivo Ključar«, ki bi morala tudi nastopiti ta večer. Tako je odpadla točka, ki bi kvaliteto in pestrost večera še bolj dvignila. Prav bi bilo, da bi merodajni forumi enkrat napravili red pri takih in sličnih zadevah. Kvalitetnih prirediteljev, kakršna je bila ta, si Celjani še žele.

Dokončna obnovitev šol naj bi bila glavna obveza za proslavo 10-letnice OF

Okupator se je z vsjo silo vrgel na naša žarišča kulture in prosvete ter jih s svojim izdajalskim aparatom zasedel s samo ideološko-diktatorsko, temveč tudi policijsko. Tako je bilo na naših prosvetnih ustanovah med okupacijo nameščeno in skoncentrirano vse ono, kar je mrzelo naše ljudstvo in njegovo narodnoosvobodilno borbo. Ni čuda tedaj, da se je vršila borba ravno proti tem gnezdom fašizma in terorja in da so te stavbe do končnega iztrebljenja fašizma precej tepele, nekatere pa so bile celo porušene. Večino naših šol je naše ljudstvo takoj po osvoboditvi obnovilo, in jih postavilo lepše, kot so bile poprej. V okolici Celja je to slučaj v Dobrni, na Gomilskem, v St. Juriju ob Taboru. Novo sta postavljeni oziroma organizirani šoli v Marofu in Socki. Lep izgled ima-

jo danes šole v Ljubečni, Galiciji, Petrovčah, Kozjem in še drugod. Ponekod pa po osvoboditvi zgradbam šol niso posvetili tiste pažnje, ki ji pripada kot kulturnim in prosvetnim središčem. V St. Juriju pri Celju, na Planini v Kalobju, Veliki Pirešici in v Jurklostru še šolske zgradbe niso dosegle niti predvojnega stanja in so tako še daleč od tega, da bi odgovarjale današnjim socialističnim težnjam. V Rimskih Toplicah in pri St. Jediti so vsi obnovov resno in bodo do 10-letnice ustanovitve OF šolski zgradbi, ki bosta v celou odgovarjali današnjim zahtevam. Šoli bosta imeli vodovod v šolski stavbi, primerne pisarniške prostore in pionirsko delavnico. Take naj bi bile vse naše šole. Z ureditvijo naših šolskih stavb, šolskih vrtov, in vežbališč bomo najdostojneje proslavili 10-letnico ustanovitve OF, ker so bile marsikatero šolske stavbe pozorišče borb za osvoboditev našega naroda. Zato naj bodo naše šole na sam praznik OF, lepše, kot so bile kdaj poprej.

Množične organizacije okraja Celje-okolica priredijo dne 15. oktobra 1950 ob 13. uri v Celju veliko

Tombolo

Tombolski dobitki: Motorno kolo 250 ccm, kompletna spalnica, 5 kub. m. desk, prašič 100 kg, telica 250 kg, koža usnja-baks, 3000 kom. strešne opeke, en krupon podplavov, 6 pr. m. drv, 2000 kg preмога, 4 pr. m. drv, 100 kg pšenice, štedilnik, gnojna črpalka, garnitura kuhinjske posode, 3000 kg živega apna, sadni mlin, športni vozček, šivani planinski čevlji (gozjerji), 3 m blaga za moško obleko, dva odrojka, tri metre blaga za ženski plašč, ročni voz (nosilnost 100 kg). Poleg tega še 2000 raznih praktičnih dobtkov. Tombolske karte so v prodaji pri vseh kmetijskih združenjih, okrajnem magazinu, trafikah in vseh krajevnih odborih Fronte. Cena tombolske karte je 40 din. Pohitite z nakupom kart, da ne zamudite ugodne prilike in velikih dobtkov.

ti dež in če bi nekateri ne pozabili, da morajo priti k zdravniku najmanj dvakrat oziroma po potrebi celo trikrat, bi lahko zabeležili nad 100% udeležbo. Cisto druga slika pa je nastala, ko smo začeli s cepljenjem v Savinjski dolini. Ze krajevni odbori niso pokazali pravega odnosa in je bilo potrebno začeti s prepričevanjem o potrebi cepjenja osebno po krajevnih odborih in po šolah. Jasno je, da je popolnoma nemogoče organizirati na terenu neko stvar, če so že organizatorji načelno nasprotni. Od dosedaj obiskanih krajev Vransko, Sv. Jurij ob Taboru, Gomilsko, Braslovce in Letuš ni mogla BCG ekipa odnesti dobrega vtisa. Na Vranskem je sicer udeležba bila še kar dobra glede na precejšnje število šoloobveznih otrok. Isto velja za Sv. Jurij, Porazna pa je bila udeležba v Gomilskem, Braslovčah in Letušu. Ne mislimo tukaj razpravljati kdo je kriv. Jasno pa je, da tukaj niti šola niti krajevni odbor nista storila dolžnosti. Izrečito se je to videlo na šoli v Braslovčah, kjer v šoli niso bili zmogni organizirati niti šolskih otrok, da bi prišli k cepljenju. Izgovarjali so se, da so jim otroci iz šole ušli, lep dokaz vpliva učiteljev. Vse šole so dobile enaka navodila in za vse so veljala ista pravila. Tukaj učiteljestvo ni storilo svoje dolžnosti. Za zgled bi jim postavili šolo v Galiciji, kjer je upravitelj Pejovnik. Šolski otroci v Galiciji so bili pri pr-

FILM O PRVI POMOČI NA VRANSKEM

Nedavno je okrajni odbor Rdečega križa poslal na Vransko zanimiv in poučen film o prvi pomoči. Obenem je tovaršišča iz Celja lepo tolmačila slike, da se je vsakdo lahko, nekaj naučil. Zdravnik dr. E. Serko je pred predavanjem filma spregovoril o Rdečem križu in ogromnem pomenu te koristne ustanove.

Komorni zbor Mestnega gledališča iz Celja na letovanju v Istri

Komorni zbor Ljudskega gledališča v Celju je pričel delovati meseca maja 1949. Ob koncu tega leta je bilo skoro polovico članov službeno premeščenih in zato je bilo treba zbor izpopolniti s novimi pevci. V začetku februarja 1950 se je končno zbralo 19 članov zboru in pričeli smo z intenzivnim delom pod vodstvom ravnatelja Glasbene šole v Celju tov. Egora Kuneja.

Junija meseca nam je Ljudska prosveta Slovenije ponudila 14-dnevno letovanje v Crikvenici, toda zaradi obolenosti tov. ravnatelja se povabilu nismo mogli odzvati. Ze tedaj smo predlagali, naj bi zbor odšel na turnejo v Dalmacijo v septembru.

Počitnice so kmalu minile in prišel je dan odhoda, 12. september. Takrat smo se odločili za Istro, in sicer za Mošeničko Drago. Namestitev nam je oskrbel Izvršni odbor Ljudske prosvete v Celju, denarna sredstva pa nam je dala na razpolago Mestno gledališče v Celju. S tem je gledališče pod vodstvom upravnika tov. Mr. ph. Gradišnika Fedorja dokazalo, da razume potrebe po skupni vadbi petja, da bi zbor čimprej dosegel potrebno kvaliteto in se s prvimi javnimi nastopom predstavil celjskemu občinstvu. Odhod zboru je v glavnem narekovala potreba po skupnem intenzivnem delu.

Z večernim »Stajercem« smo torej 12. septembra krenili na pot. Vožnja je bila prijetna, saj so za razvedrilo vso noč skrbeli člani zboru. Na postaji v Ljubljani smo zapeli nekaj pesmi, nato pa krenili proti Reki. Imeli smo srečo, da smo dobili takoj po prihodu na Reko avtoobus za Drago in smo dospeli tja ob 6. uri zjutraj. Vožnja je bila prekrasna, cesta se vije ob obali mimo znane Opatije in mirnega Lovrana proti Mošenicam. Dasi vso noč nismo spali, je bilo razpoloženje na višku, saj nas je sprejela Draga v najlepšem jutra. Večina članov se je nastanila v »Domu fizikturne zveze«, ostali pa pri menzi Ljudske prosvete Slovenije. Na spanje ni mislil nihče, pač pa smo si vsi privoščili osvežilno kopal v morju. Hranili smo se v omenjeni menzi, hrana je bila vedno dobro pripravljena in dovolj izdatna, postrežba pa nadvse solidna, tja bi marsikatero naše gostinstvo podjetje lahko poslalo svoje uslužbence v šolo.

Ze takoj prvo popoldne smo vadili po programu, ki smo ga napravili že v Celju, in sicer: 2 uri dopoldne in 2 uri popoldne. Treba je bilo takoj z vso resnostjo začeti z delom, saj smo imeli za nedeljo 17. septembra že napovedan koncert v Dragi. Vadili smo v prijetni dvorani KLO. Dopoldne smo navadno vadili od 8. do 10. ure, popoldne pa od 5. do 7. ure. Vmesni prosti čas so eni izrabili za kopalje ali vožnjo s čolni po morju, drugi pa za izlete v bližnje okolice. Navadno so odhajale večje ali manjše skupine na Mošenice, kamor vodi nad 700 stopnic. Kraj je zelo lep in nudi izpred cerkve nadvse veličasten razgled na Drago, Opatijo in Reko v odzadu. Na desni se dviga iz morja strmi Velebit, pred njim pa vidiš otoka Krk in Cres, ki je prej pripadal Italiji. Vreme nam je bilo naklonjeno, saj je deževalo samo zadnje tri dni. Ob večerih smo navadno posedali na terasi našega doma, odkoder se nudi krasen razgled na Reko in Sušak, ki sta se lesketala v tisočih lučeh. Z zanimanjem smo vsak večer opazovali ribiče, ko so odhajali na nočni lov z motornimi in navadnimi čolni. — Vsak čoln je bil opremljen z močno lučjo, ki privablja ribe v bližino. Usidrali so se precej daleč od obale, od koder so njihove luči odsevale na valovih vse do obale.

Ribiči so po imetju revni, po duhu pa izredno bogati in svoje morje nadvse ljubijo. Govorijo hrvatsko-italijansko mešanico, zato jih malo težje razumeš; so pa izredno prijazni. Tudi tovarštvo je med njimi zelo razvito. Navedem naj le en sam primer. Nekega dne je postalo popoldne morje nenadoma zelo nemirno, nebo se je stemnilo, pripravljalo se je k nevihti. Na obzorju proti Cresu smo opazovali iz balkona našega doma malo jadrnico, ki se je obupno borila z valovi in skušala še pred nevihto prispeti v pristanišče. Vihar je postajal vedno silnejši in malo je bilo verjetno, da bo možu uspelo varno pripluti k obali. In res, ko je bila jadrnica kakih 500 m od pristanišča, jo je nenadoma zgrabil nasprotni veter in jo gnal nazaj na odprto morje. Z naprom vsih sil se je slednjič ribiču

posrečilo obvladati čoln in ga usmeriti v pristanišče. Toda v istem hipu je pridivila nevihta z vso silo in mož v čolnu je pričel klicati na pomoč. Na obali so se pojavili ljudje in eden od njih je planil v valove in plaval jadrnici na pomoč. Nikdar še nisem videl človeka tako plavati, saj je naravnost skakal po valovih. Priplaval je do čolna, ga prijel na zadnjem koncu in ga sredi najhujšega naliva spravil v pristanišče, spretno izrabljajoč valovanje morja. Tvegati je svoje življenje za prijatelja, saj je na tem mestu zaradi morskih psov dovoljeno plavati le pet metrov od obale.

Nekaj ribičev je tu privatnih, ostali pa so ustanovili zadrugo. Pomagajo pa eden drugemu in živijo v lepi slogi.

Kot sem že omenil, smo imeli prvi koncert v Dragi. Dvorana je bila zasadena do zadnjega kotička in se je moralo precej ljudi vrniti. Navdušenja poslušalcev je prekipelo do viška, ko smo zapeli Simonittijevo: »Plovi, plovi, duboko je more!« Vsekakor smemo trditi, da smo s svojim nastopom zapustili nadvse ugoden vtis. Ljudje so zahtevali ponovitev koncerta, ki pa ga zaradi tehničnih ovir nismo mogli izvesti.

Dva dni kasneje, v torek 19. septembra, smo imeli drugi nastop, in sicer v Lovranu. Dvorana je sijajna, zelo akustična in ne prevelika kot nalašč za komorni zbor. Na žalost za koncert ni bilo prevelikega zanimanja in so bili obiskovalci v glavnem Slovenci, ki so se tam mudili na oddihu. Tudi več Celjanov smo opazili med njimi. Po končanem koncertu smo se peš vrnili v

Pisan dealž

DOBRO IZVRŠENA PREDAJA PODJETJA

Zadovoljno se je zbiral delovni kolektiv »Grade« na svoj največji praznik 21. t. m. k sprejetju podjetja. Dobro poučeni v tej stvari in z zadovoljstvom so spremljali potek primopredaje. Po govoru tov. Franca Pernovskega, upravnika podjetja in Franca Ferka, predsednika gradbenega KOS, so delavci odobrvali ter s plaskanjem dokazali, da jim je cela stvar po volji.

Po končanih govorih so bili delavci pogoščeni, za kar jim je uprava podjetja preskrbela nekaj pižame in jedca. Okoli popoldneva se je čula tudi pesem in harmonika, kar je bil znak dobrega razpoloženja, pri nekaterih pa se je zapazil višek alkohola. Ko je popoldne zmanjkalo pižame so se začeli razhajati. Ostala je le še vesela družba s harmoniko pri plesu in pa še nekaj alkohola zvestih prijateljev, med njimi tudi upravnik podjetja, ki je skladiščniku naročil, da izda iz skladišča še dve steklenici konjaka, za »najboljše« v kolektivu. Pri tem konjaku pa je zagospodaril alkohol nad gospodarjem podjetja. Iz žive debate so presli v preprič. Vinjen upravnik pa je z dvema pomočnikoma iz mizarске delavnice fizično obrunal, da je vsakemu nekaj bre ter jih pogl na cesto. Ljudje, ki so z ulice opazovali to početje, so se sgrajali ter si vsak na svoj način tolmáčili, predajo podjetja.

Takšno početje in pjančevanje upravnikovo je dolgo opazmo. Bilo bi dobro, da bi merodajni forumi nekoliko posegli v to zadevo.

OBJAVA

MLO poverjenstvo za trgovino in preskrbo Celje-mesto obvešča vse potrošnike, da si lahko nabavijo:

Pralno milo za mesec september na R-1a jam, R-1a, R-1b, R-2a, R-1, R12, R-3, D-1 po 250 g; RS-1, RS-2, RS-3, D-2, D-3 po 200 g; SO-1, SO-2, PO po 150 g.

Maske za mesec september na preostale odrezke za maščobo.

Milneke izdelke za mesec oktober: 75% etnoke moke in 25% rične moke na vse kategorije živilskih nakaznic. Moka bo prihajala sukcesivno skozi ves mesec oktober. Prosimo potrošnike, da si prve dni nabavijo artikla le na nekaj nakaznic, na ta način bo prišel vsak potrošnik do najnujnejših količin.

Glede krompirja sporočamo, da ga bodo imele dnevno poslovalnice. Krompir bodo delile vse poslovalnice Mestnega magazina, Potrošniške zadruge in Industrijski magazin. Na odrezek stev. 1 vseh krompirjevih nakaznic prejmejo vsi upravičenci po 30 kg. Nadaljnji razpis bo sledil, čim bodo krite prve potrebe.

OBVESTILO

Obveščamo vse člane ZB Celje-mesta in okolice, kakor tudi vse člane ostalih množičnih organizacij in mladine — obvezniče predvojaške vzgoje, da se bo v torek dne 17. oktobra ob 21. uri vršilo predavanje o temi »Izven armijska vojaška vzgoja«. Ker bo predavanje zelo aktualno in zanimivo, je želeli, da bi bil obisk polnošteviljen. Mestni odbor ZB Celje-mesto

V DELO SPREJEMAJO

Ženske in moške obleke, plašče (povrtnike), kostume, domače obleke, halje, delovne obleke, vaskovratno perilo itd. po meri sprejemajo v delo **Oblatino delavnice**, v pritličju Cankarjeve 1. Obenem sporočamo vsem svojim strankam, ki so svoječasno prinesle različne obleke v delo, in to v šivalnico 1, Zidanikova 21. in v šivalnico III, Jetniška 6 ter v Krojatelj, Razlagova 14, da smo vse te delavnice preselili v Cankarjevo 1, kjer lahko zahtevate izvršena naročila. Račun oglasa vnovčite na naš tekoči račun pri KB Celje 620-1-50200-29.

PRED NAKUPOM SVARIMO

V Trubarjevi ulici 15, na dvorišču, je bila ukrađena žimnica, dobro ohranjena, blago črtašo, zasebnici Mariji Herman. Kdor bi vedel kaj o tej zadevi, naj javi najbližnji postaji Ljudske milice ali uradništvu Celjskega tednika.

SEDMI IN DEVETI CENTER PREDVOJAŠKE VZGOJE NAPOVEDUJETA TEKMOVANJE V ČAST DNEVA JA

Bliža se 22. oktober, dan JA. Da proslavi Titova mladina ta praznik čim dostojneje in najlepše, napovedujeta sedmi in deveti center predvojaške vzgoje vsem centrom tekmovalje v sledečih točkah:

1. Kateri center predvojaške vzgoje se bo najbolje pripravil za izvedbo parade ob dnevu JA.
2. Kateri center bo imel boljše udeležbo na paradi.
3. Kateri center bo boljše obvladal teoretično in praktično gradivo, ki se jim bo predavalo v tem času.
4. Kateri center se bo najbolje poskrbel z učnimi sredstvi.

O poteku tekmovalja pošiljate tedensko poročila na MK LMS. Najboljši center bo nagrajen. Načrte tekmovalja pošiljate prihodnji teden na MK LMS.

uspeh zmagovitega slovenskega moštva. Obe moštvi sta precej izenačeni ter je težko predvideti zmagovalca. Zato bo tekmovalje vsekoli napeto, saj v posameznih točkah ne gre samo za osvoboditev prvega mesta, ampak tudi za rezultat, ki ga bo zmagovalček dosegel. Zato vabimo vse ljubitelje atletike, da ne zamude prilike videti najboljši slovenske atlete v borbi za prestiž slovenske atletike v vsedržavnem merilu. Tekmovalje bo v vsakem vremenu v soboto popoldne in nedeljo dopoldne.

Fizkultura

Zvezna atletska liga ENOTNOST : KLADIVAR

V soboto in nedeljo bo v Celju na novem atletskem stadionu zanimiv atletski dvoboj najboljših slovenskih društev Enotnosti iz Ljubljane in domačim Kladivarjem. Dvoboj se bo vršil v okviru zvezne atletske lige, v kateri se obe moštvi potegujeta za visok plasman. Vse izgleda, da bo moštvo, ki bo v dvoboju zmagalo, zasedlo v skupnem tekmovalju tretje mesto, kar bi bil največji

Jezični dohtar razpravlja

Dr. Jos. Tomášek:

nja, da tolstost, tolstča označuje duševno mlačnost, neprožnost volje. Po starem latinskem izreku se slabim pesnikom očita, da je njihova boginja u-metnosti debeluska (pinguš Minerva; da besedo razumete, se spomnite ptička pingvina, ki ga je sama tolstča). S porabo Tolsta kot debelega vrha za označbo duševne lenobe in nerodnosti so Nemci očitno pokazali, da je beseda slovenska, pač ne da bi se izvirnega pomena zavedali. Da se niso zavedali, kažejo potvorjene oblike; namreč Toust, Tost in zlasti Dost, ki je v nemških publikacijah dosledna oblika: »Dost Berge« v avstrijskih zemljevidih (leta 1893) in v vodniku »Cilli« pastora Maya (zdanem za nemške okupacije). Zavzame mo se, da našim tolstostno pogrešno obliko nemškega vpliva v »Bajkah...« J. Kelmene (na str. 359) tudi v stvarno napačnem podatku: »med Vipoto in Dostom je Hudičev graben!«, ter da je, odkar je postavljena pod Tolstom Celjska planinska koča, vrh postal in do zdaj ostal, neknižni Toust, celo v lepakih za tomlabo dne 8. oktobra 1950 (naš Tednik se je v št. 39 tej hibi previdno izognil).

Razen Celjskega so vsi ostali »Tolsti vrhi« bili in ostali tolsti; namreč tako zapisani v zemljevidih; izgovarja pa besedo lahko vsak po svoje. In »Tolstih vrhov« je v naših planinah nemalo, poznam jih deset: najprej seveda

naš pri Celju (pravilno tudi v Badju-rovih vodnikih), nadalje pri Braslovčah, Konjicah, Slovenj Gradcu, Guštanjju, Trličju, pod Korošico nad Blejskim jezerom, na Pohorju, v Svinji planini. Vsi ti vrhovi so kosači, široki, debeli (poznamo tudi Debele), res tolsti in, kakor pišemo tolsti prasec, ne pa tovtsti prasec, tako moramo pisati o kakem vrhu, da je tolst, ne pa tovtst, pa naj bo celjski ali kateri koli. V Savinjskih planinah je kmet Tolstovršnik, ki se tako tudi piše in podpisuje. Recimo da bi pisali v našem jeziku tovtst in kot lastno ime Tovst, potem bi morali enako v vseh besedah, ki imajo zlog — ol — pred soglasnikom pisati — ov — namesto sedanjega — ol — in bi brali v naših knjigah: povž, dovž, sovž, moutk, vovna, žovna, povni; Golte bi postale Govtve reka Kolpa pa Kovpa, Tolstoj bi se po tovtstovski pisal Tovstoj in bi sploh — Rusi morali od nas sprejeti pisavo tovtst namesto svojega tolst, ki ga doslej imamo skupno. Kogar pa v besedi tolst — tovtst ne zadovolji niti — ol — niti — ov —, ta ga naj sploh izpusti in reče tost, kar smo čuli od celjskega pobalina. Potem bi se glasilo: pož, dog, pon itd.; ne bilo bi to nič posebnega, saj smo šele pred nekaj leti prikrajšali stoletno solnce za — l — in dobili ne sovčne, ampak kar sonce in se s tem, precej po zaslugi jezikovnega pesnika, rešili skupnosti z vsemi

Slovani. Zakaž pač ne? Sonce nam sije kakor je sijalo solnce, in plodna je obdelana njiva, pa naj je dolga, douga, dog. Predhodnik za odpahnjeni — l — je holm, hom (Hom), hum; tudi Tose, sosed Triglava, se razlaga kot Tolstec.

Konec koncev tega razpravljanja, jezikovnega in jezičnega: pišite dosledno Tolst, Tolsti vrhi; če ne, ga pa prekrstite v Butasti vrh!

2. Grintavec se piše, ne Grintovec! Zahteva to Fr. Levce 1896 (Planinski Vestnik, str. 76), sklicujoč se na dejstvo, da se na Dojenjskem dolomit imenuje grintavec, in na svoje znanje kot Gorenjec, češ, »nikdar ne pozabim, kako je bil užaljen moj jezikovni čut, ko sem štirinajstletni deček slišal v šoli svojega učitelja govoriti o gori Grintovec, meni so pa z doma bili znani samo Grintavec.« S to množinsko besedo (Grintavci) nazivljajo na Gorenjskem vso skupino Kamniških in Savinjskih Alp; oboje je res samo geografsko, ne ljudsko poimenovanje. Kakor neka trma se vdi, da se vsak čas od kake strani iznova pojavlja Grintovec, dasi je v vplivnem slovetvu utrjen Grintavec in se po jezikovni tvorbi vdi edino ta možg. Če in ker je prav povedano in pisano: rja, rjav, rjavec (ne rjovec); koza, kozav (ne kozovec); griza, grizav, grizavec (ne grizovec); garje, garjav, garjavec (ne garjovec); glista, glistav, glistavec; če se z brado razlaga bradavica (ne bradovica) itd., — potem sklepamo samo po sebi umevno: grinta, grintav, grintavec (nikakor grintovec)! Da se za naše planinske Grintav-

»PRAVIČNA« RAZDELITEV BLAGA

V Kmetijski zadrugi Sv. Vidu pri Planini se pred nekaj dnevi dobil kontingent blaga za prodajo po vezani ceni, ki je bil od strani upravnega odbora zadruge razdeljen na čuden način po »temeljitem preudarku« in najbolj »pravično«. V ta namen so nekatere odjemalce, ki so po svoji svavednosti in zaslugah na isti stopnji kot posamezni člani upravnega odbora, čakale primerne količine blaga iz odmerjene. V prvi vrsti so prišli v postev tisti, ki niso mogli, dati državi obvezne oddaje žita, še manj pa ljudskega posojila. Tisti pa, ki izpolnjujejo svoje obveznosti do države in ki so vpisali ljudsko posojilo so bili le delno upostevani. Upravni odbor je bil najbrj mnenja, da vpišaniki ljudskega posojila, ne morejo kupiti blaga zato, ker amatar za manj vredne. Upravičeno se je počutili manj vrednega tov. Bobek Ivan iz Lipe, ki je prvi oddal državi svoje prisilke do kilograma in brez ugovorjanja vpisal posojilo, zato pa si je komaj priboril v KZ I in pol metra blaga. Enaka usoda je zadelo njegova dva sosedu Gučka in Kolarja, ki sta prav tako izpolnila svoje obveznosti glede posojila in obvezne oddaje, toda ta dva nista dobila niti metra blaga. Tov. Lončarjeva iz sosednjega KLO pa je kupila lahko kar 7 m blaga. Pravijo, da velja pravilo: »vsakemu po njegovem delu«, najbrj pa ta izrek v št. Vidu ne poznajo.

S takšno metodo razdeljevanja blaga bo moral upravni odbor KZ prenehati, ker na ta način ustvarja upravičeno nezadovoljstvo med ljudmi. Prav bi bilo, da bi pri takih primerih tudi ljudska inspekcija nekoliko sodelovala.

K. A.

NABIRALCI GOB IN ZDRAVILNIH ZELIŠČ POZOR!

Višek sezone užitnega gobana ali jurčka nam nudi edinstveno priliko za nabavo zeliščanega, koristnega in lepega blaga. Za vsa izkupiček suhih jurčkov dobimo v zameno navedeno znanim »v-lom« mesto - vas« raznovrstno tekstilno blago in druge važne industrijske predmete kot n. pr. vžigalnike s kamenčki, glavnice, žepne nožičke, prvovrstne trde pline, jedilni pribor itd.

Ista zamenjava velja tudi za sledeča zdravila zelišča: pekoča kopriva (listi), planinski pelin ali šinje (vsa rastlina brez korenin), preobčeda (gomolji), rumeni regrat (korenina), bodeča neza ali kompava (korenina), volčja česnja (korenina) in gozdni koren (korenina).

Suhe gobe in zdravila zelišča oddajamo najbližjim Kmetijskim zadrugam in odkupostajam.

Prodaj mlade nemike ovčarje. Naslov v upravi.

Nekdo je našel zlat uhan v Stanetovi ulici. Dobil se pri urarju Gateju.

Iščem namestitve za pospravljanje pisarn. Naslov v upravi.

Rabljeni parketi na prodaj. Naslov v upravi.

Prodaj nov otroški športni vozček za dvojčke. Naslov v upravi.

Zamenjam mošt za 70 kg svinjo. Naslov v upravi.

Prodaj 80-basno klavirsko harmoniko. Naslov v upravi.

Kupim rabljeni pianino. Naslov v upravi.

Proglasam za neveljavno potrdilo od stari-narne K 129-IX. Din 4.800.— na ime Makler Franc, Celje, Mariborska 57.

Nameste vena na grob tov. Kiker Leopolda so podarili uslužbenec potrošniške zadruga poslovalnica »Manufaktura-galanterija« 710 dinarjev Rdečemu križu Nova vas.

K I N O

KINO METROPOL

do 19. X.: francoski film »Clochemerle«
od 20. X. do 23. X.: ameriški barvni film
»All baba in 40 razbojnikove

KINO DOM

do 16. X.: ameriški film »Večna Eva«
od 17. X. do 19. X.: sovjetski film »Učenka I. razreda«

KINO UDARNIK VELENJE

od 18. X. do 19. X.: francoski film »Bell valček«
od 21. X. do 22. X.: francoski film »Človek človeku«

III. Tolsti Tolst, grintavi Grintavec in še kaj

Tako je prav in po naše! Nikakor in nikjer pa: Tovst - Toust, Grintovec - Grintouc.

1. Kaj je ta trdozvočni Tolst? Celjanom je prava domača nekako hišna gora; imenujejo ga tudi nakratko le Tolst, rajši kakor z naučenim zemljepisnim imenom Tolsti vrh. Tako domač je Tolst, da je kot splošno ime prešel v ljudsko govorico, vsaj v preprosto poljično, že davno, v značilnem, danes menda skoraj povabljenem pomenu, tako da se ne misli več na goro. V kakem pomenu?

Postavimo se kakih petdeset, če hočete tudi več let nazaj v isto glasovito in zloglasno Celje, v »logor« nemškutarjev in — kar je bila posebnost Savinjskega glavnega mesta — nemčurjev, a obenem skalnat tabor rodnega slovensstva, ki so ga javno zastopali predvsem zavedni in izmodrovani jezični dohtarji. Ob rednih ravstih in kavstih purgarskih fantazinov si pogosto slišal, kako so se zmerjali v nemški celjski: »Hole mau! tu tost tus. Namesto »tost« se je čulo tudi »dost« ker sta se v celjski nemščini večkrat zamenjavala t in d (tu namesto du, tumam namesto dummm). Psovka je torej »tost«, »dost«, večkrat boč široko izgovorjeno »toust«, »tovst«. Zakaž psovka? Zato, ker pomeni »buteja«, »štore«.

Da se pomen tosta, toust, to je tolst, znižja do buteljstva, tečebanstva, se razlaga iz izvirnega, starega nazira-